

Viața acestui
băiat

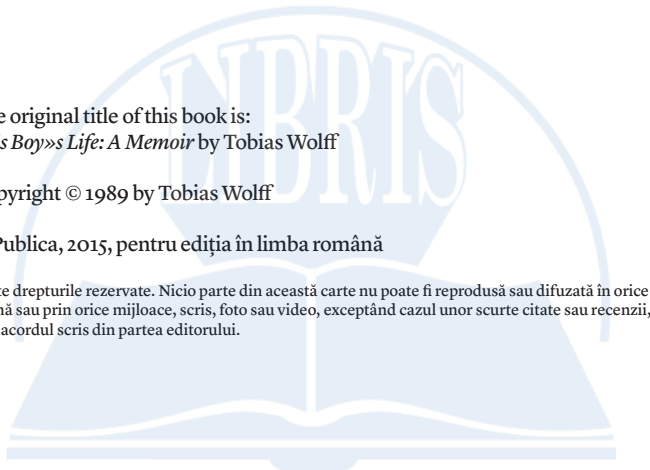
Viata acestui
băiat

Memorii

Traducere din engleză și note de
Paul Slayer Grigoriu

TOBIAS WOLFF

 Narator

The original title of this book is:
This Boy's Life: A Memoir by Tobias Wolff

Copyright © 1989 by Tobias Wolff

© Publica, 2015, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

WOLFF, TOBIAS

Viața acestui băiat : memorii /

Tobias Wolff ; trad.: Paul Slayer Grigoriu. - București : Publica, 2015

ISBN 978-606-722-038-4

I. Grigoriu, Paul Slayer (trad.)

821.111(73)-94=135.1

NARATOR este o marcă înregistrată a editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

REDACTOR: Silvia Dumitrache

CORECTURĂ: Tudorița Șoldănescu

DTP: Răzvan Nasea

Pentru Michael și Patrick

Îi sunt deosebit de recunoscător soției mele, Catherine, pentru numeroasele lecturi atente ale acestei cărți. Doresc să le mulțumesc și lui Rosemary Hutchins, Geoffrey Wolff, Gary Fisketjon și Amandei Urban pentru ajutor și susținere. Am fost corectat în anumite privințe, în special cronologice. În plus, mama mea este de părere că un câine pe care îl descriu ca fiind urât era, de fapt, destul de frumușel. Am lăsat unele dintre aceste lucruri neschimbate, pentru că aceasta este o carte de amintiri și amintirile spun propria lor poveste. Dar mi-am dat toată silința să scriu o poveste adevărată.

Primul meu tată vitreg spunea că s-ar putea scrie o carte cu toate lucrurile pe care nu le știu. Ei bine, iat-o.

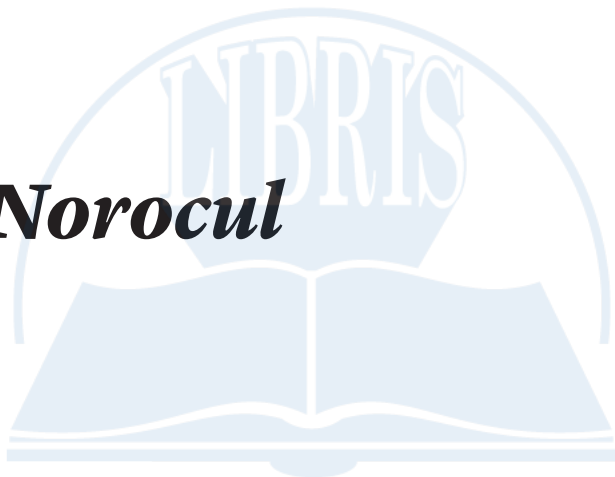
Prima datorie în viață este asumarea unei poze.
Nimeni nu a descoperit până acum care este a doua.

Oscar Wilde

Cel care se teme de stricăciune se teme de viață.

Saul Alinsky

Norocul

Imediat după ce am trecut cu mama de diviziunea continentală, motorul a început să fiarbă din nou. În timp ce așteptam să se răcească, am auzit, de undeva de deasupra noastră, urlatul unui claxon. Sunetul s-a intensificat și apoi, de după colț, a venit o camionetă care a trecut în viteză pe lângă noi, luând următoarea curbă, cu rulota zgâlțâindu-se zdravăn.

— Vai, Toby, a spus mama, l-au lăsat frânele.

Sunetul claxonului s-a îndepărtat, apoi s-a pierdut în vântul care suspina prin copacii dimprejurul nostru.

Până am ajuns noi acolo, se strânsese ceva lume de-a lungul stâncii de pe care căzuse camioneta. Rupsesse balustrada și căzuse câteva sute de metri în gol până în râul de jos, unde stătea răsturnată printre pietre. Părea dureros de mică. Un șuvoi de fum gros și negru se ridica din cabină și se risipea în vânt. Mama a întrebat dacă se dusese cineva să anunțe accidentul. Se dusese. Am stat alături de ceilalți pe marginea stâncii. Nimeni nu vorbea. Mama m-a luat de umeri.

Tot restul zilei mi-a aruncat priviri, m-a atins, m-a mângâiat pe păr. Mi-am dat seama că era momentul potrivit să fac rost de suveniruri. Știam că nu avea bani să le cumpere și încercasem să nu-i cer, dar acum, că era cu

garda jos, nu m-am putut abține. Când am ieșit din Grand Junction, aveam o curea indiană cu mărgel, mocasini cu mărgel și un căluț de bronz cu șa detașabilă, din piele ornamentată.

Era anul 1955 și mergeam din Florida înspre Utah, ca să scăpăm de un bărbat de care mamei mele îi era frică și ca să ne îmbogățim din uraniu. Aveam să ne schimbăm norocul.

Plecaserăm din Sarasota la sfârșitul verii, imediat după a zecea mea aniversare, și ne îndreptam spre vest sub cerul jos care licărea, se întuneca și exploda și apoi se însenina, cât să lase în urmă un abur străveziu. Am trecut prin Georgia, Alabama, Tennessee, Kentucky, ne-am oprit să răcim motorul în orașe în care oamenii se mișcau cu o încetineală artritică și vorbeau în graiuri apă-sate, sugrumate. Roiuri de pierde-vară cu dinții stricați înconjurau mașina ca să-i convingă pe frumoasa doamnă yankee și pe băiețelul ei să cumpere arahide, certându-se în privința scurtăturilor. Femeile își ridicau ochii din straturile de flori când treceam prin dreptul lor sau ne priveau de pe verande, uneori impasibile, alteori făcându-ne un semn din cap și fluturându-și evantaiul.

La fiecare câteva ore, motorul mașinii Nash Rambler fierbea. Mama băga de fiecare dată mâna în buzunar, dar niciun mecanic nu reușea să-l repare. Nu ne rămânea decât să așteptăm până se răcea, apoi să mergem mai departe până când fierbea din nou. (Mama a ajuns să urască atât de mult mașina, încât, la puțin timp după ce am ajuns în Utah, i-a dat-o unei femei pe care o cunoscuse la cafenea.) Noaptea dormeam în camere pline de igrasie, în care luminile farurilor străbăteau pereții și țânțarii ne cântau în urechi, fără întrerupere, ca scâncetele roților pe autostrada din față. Dar nimic din

toate acestea nu mă tulbura. Eram prins în libertatea mamei mele, în încântarea ei de a fi liberă, în visul ei de schimbare.

Totul avea să se schimbe când ieșeam din vest. Mama crescuse în Beverly Hills și viața pe care o vedeam înaintea noastră era o imagine a amintirilor ei din California, din zilele de dinainte de Depresie. Tatăl ei, Tăticul, cum îi spunea, fusese ofițer în marină și milionar pe hârtie. Stăteau într-o casă mare cu turn. Chiar înainte ca Tăticul să-și piardă toți banii și banii rudelor lui irlandeze sărace și să fie transferat peste Ocean, mama fusese una dintre cele patru fete alese să meargă pe convoiul din Beverly Hills la Parada Trandafirilor*. Tema convoiului fusese „Capătul curcubeului“ și, în acel an, câștigase premiul prin aclamații. Îl cunoscuse pe Jackie Coogan**. Se fotografiase cu Harold Lloyd*** și Marion Davies****, al căror film, *Marinarul*****, fusese filmat pe vasul Tăticului. Când Tăticul era pe mare, ea și mama ei duceau o viață de vis în care, zile în șir, jucau rolul de surori.

* Parada Trandafirilor sau Turneul Trandafirilor – parte a festivităților din preajma Anului Nou, organizat în Pasadena, California; convoaiele împodobite cu flori trec printre oamenii care aclamă, însoțite adesea de călăreți și fanfare; totul se încheie cu un meci de fotbal pe celebrul stadion „Rose Bowl” (notele nemarcate aparțin traducătorului – n.r.).

** John Leslie „Jackie” Coogan (26 octombrie 1914 – 1 martie 1984), actor american care și-a început cariera de copil în filme mute și, mai târziu, a jucat rolul Unchiului Fester în serialul *Familia Addams*.

*** Harold Clayton Lloyd, Sr. (20 aprilie 1893 – 8 martie 1971), actor, comediant, regizor, producător și scenarist de film, cascador american, celebru mai ales pentru filmele sale mute, socotite de unii critici ca fiind la același nivel cu cele ale lui Charlie Chaplin și Buster Keaton.

**** Marion Davies (3 ianuarie 1897 – 22 septembrie 1961), actriță, producătoare și scenaristă americană.

***** Referință greșită – titlul corect al filmului este *A Sailor-Made Man*, nu *The Sailor Man*, iar în el, Harold Lloyd joacă alături de actrița Mildred Davies (viitoarea lui soție), și nu alături de Marion Davies.

Și mașinile despre care îmi povestea mama în timp ce așteptam ca Ramblerul să se răcească – trebuia să fi văzut mașinile! Tăticul conducea un Franklin de epocă. Un băiat care avea propriul Chrysler decapotabil cu claxon muzical îi făcuse mamei curte. Și, bineînțeles, mai era și familia Hernandez, niște vecini care se mutaseră din Mexic după ce găsiseră petrol sub ferma lor de cactuși. Era o familie mare. Când trebuiau să meargă undeva împreună, veneau doar într-un convoi de mașini Pierce-Arrows identice.

Așa ceva trebuia să ni se întâmple și nouă. Oamenii din Utah se trezeau dimineața săraci și se culcau seara bogați. Nu trebuia să fii inginer miner sau mineralog. Nu-ți trebuia decât un contor Geiger*. Ne îndreptam spre câmpurile de uraniu, unde mama avea să primească o slujbă și să țină ochii larg deschiși. După ce avea să învețe cum merge treaba, urma să înceapă prospecțiunile pentru propria ei bucată de teren.

Și, odată ce avea s-o găsească, avea să compenseze: pentru anii de muncă grea, întâi la dozatorul de suc și apoi ca secretară începătoare, care nu făcuseră decât să o ducă la faliment și, uneori, nici măcar acolo; pentru destrămarea familiei noastre cu cinci ani în urmă; pentru nefericirea produsă de lunga aventură cu un bărbat violent. Avea să recupereze timpul pierdut, iar eu urma să o ajut.

Am ajuns în Utah la o zi după ce s-a prăbușit camioneta. Ajunseserăm prea târziu – cu câteva luni. Moab și celelalte orașe miniere erau ticsite. Toate motelurile erau pline. Localnicii își închiriaseră dormitoarele, sufrageriile și garajele și acum ofereau spații pentru rulote în curți pentru 100 de dolari pe săptămână, cât ar fi câștigat mama într-o lună dacă ar fi avut de lucru. Dar nu era de lucru și

* Detector de particule utilizat în fizica nucleară.

oamenii începuseră s-o ia razna. Avuseseră loc crime. Prostituatele se plimbau pe străzi în plină zi, bete și puse pe hartă. Contoarele Geiger costau o avere. Toată lumea ne-a spus să ne vedem de drum.

Mama a cântărit situația. În cele din urmă, a cumpărat de la un sărac un contor Geiger, o lumină neagră care ar fi trebuit să indice urmele de uraniu, și am pornit spre Salt Lake City. Și-a spus că trebuia să se găsească minereu pe acolo. Faptul că nimeni nu găsisese nimic însemna că locul avea să fie, mai mult sau mai puțin, doar al nostru. Ca să avem din ce trăi, plănuia să se angajeze la Compania Minieră Kennecott, al cărei responsabil cu personalul răspunsese la o scrisoare pe care i-o trimisese cu ceva vreme în urmă din Florida. O avertizase să nu vină, îi spusese că în Salt Lake City nu se găsea de lucru și că propria lui companie era în pragul grevei. Dar scrisoarea fusese atât de prietenoasă! Mama era absolut sigură că avea să obțină o slujbă de la el. Era, practic, asigurată.

Așa că am mers mai departe prin deșert. În timp ce mergeam, cântam – balade irlandeze, cântece populare, blues. Mie mi se pusese pata pe „Mood Indigo”. Fredonam la nesfârșit, cu glas obosit de viață: „You ain’t been blue, no, no, no”, în timp ce mama stătea cu ochii pe temperatură și alinta motorul. Apoi am rămas cu gâtul uscat și n-am mai putut decât să croncănesc. Oricum, eram prea entuzias. Drumul nostru se apropia de sfârșit. Treceam prin dreptul reclamelor la Burma Shaves și al bornelor de kilometraj străpuse de gloanțe. Când numerele de pe acele borne au devenit mai mici, am început să le strigăm cât ne ținea gura.

* Cântec compus în 1930 de Duke Ellington și Barney Bigard, cu versuri de Irving Mills.

Nu venisem în Utah să fiu același băiat ca înainte. Aveam și eu propriile mele visuri de transformare, visuri vestice de libertate, stăpânire și independență taciturnă. Primul lucru pe care voiam să-l fac era să-mi schimb numele. Chiar înainte să plec din Florida, în clasa noastră venise o fată pe nume Toby, iar acest lucru ne provocase amândurora o umilință arzătoare.

Voiam să-mi spun Jack, după Jack London. Credeam că, dacă-i purtam numele, urma să am și o parte din forța și competența pe care le asociază ideii pe care mi-o făcusem despre el. Erau șanse bune să nu trebuiască să fiu niciodată în aceeași sală de clasă cu o fată pe nume Jack. Jack Wolff. Mamei nu-i plăcea deloc, nici ideea de a-mi schimba numele, nici numele însuși. Nu am lăsat-o baltă. În cele din urmă, a fost de acord, însă doar cu condiția să mă duc la orele de catehizare. Odată ce aveam să fiu gata să fiu primit în Biserică, urma să-mi dea voie să-mi iau numele de botez Jonathan și să-l prescurtez Jack. Între timp, puteam să mă prezint Jack când începeam școala la toamnă.

Tata a prins de veste și a telefonat din Connecticut pentru a cere să rămân la numele pe care mi-l dăduse. Era, spunea el, un vechi nume de familie. Acest lucru s-a dovedit neadevărat. Suna doar ca un nume vechi de familie, la

fel cum mobila pe care o cumpăra de la magazinele de antichități părea mobilă veche de familie, la fel cum blazonul pe care și-l desenase arăta ca scutul unui baron neînfricat care-și petrecuse viața scâldându-se în sângele sarazinilor, mergând de la o bătălie la alta de-a lungul drumurilor noroioase cu țărani și mojiți zdrențăroși.

Era nemulțumit și de ideea că aveam să devin catolic.

— Familia mea, mi-a spus, a fost dintotdeauna protestantă. Episcopaliană, mai exact.

Mai exact, ai lui fuseseră dintotdeauna evrei, dar mai aveam zece ani de așteptat până să aflu acest lucru. Pentru a-și exprima nemulțumirea extremă, tata mi l-a dat chiar și pe fratele meu mai mare la telefon. Am fost posac, iar lui Geoffrey nu-i păsa cum îmi spuneam și așa s-a terminat.

Pe mama a bucurat-o enervarea tatălui meu și mi-a ținut partea. Un nume nou începea să i se pară o idee bună. În fond, el era în Connecticut și noi eram în Utah. Deși tata se scâldea în bani pe atunci – se însurase cu milionara cu care trăia înainte de divorț –, nu ne trimitea nimic, nici măcar suma mizeră pe care judecătorul o hotărâse pentru întreținerea mea. Abia ne descurcam, și asta în ciuda lui. Lepădarea mea de numele pe care mi-l dăduse avea să-i pună în vedere acest lucru.

În acea toamnă, la doar o săptămână după ce începuse școala, m-am dus la ora de catehizare. Prin fața geamului, pluteau frunze gălbui, în timp ce sora James ne învăța despre viața întru credință. Era o femeie pătimașă. Când ceva o mișca, falca pătrătoasă îi tremura și, în timp ce vorbea, ochii îi luceau în spatele ochelarilor strălucitori fără ramă. Nu putea sta locului. Se plimba printre băncile noastre și veșmântul îi foșnea când se atingea de noi. Nici urmă de timiditate sau sfială. Chiar și despre sex vorbea grafic și entuziast. Uneori, uita unde se află și începea să fluiera.

Surorii James nu-i plăcea ideea că umblam liberi după ore. Se temea că aveam să ne petrecem vremea cu prietenii de la școlile publice unde mergeam și poate urma să ajungem mormoni. Ca să ne umple după-amiezile, înființase Clubul de Tras cu Arcul, Clubul de Pictură și Clubul de Șah și ne-a cerut tuturor să intrăm într-unul dintre ele. Se reuneau de două ori pe săptămână. Prezența era obligatorie. Nimeni nu se gândea să-i iasă din cuvânt.

Eu făceam parte din Clubul de Tras cu Arcul. Fetele aveau voie să se înscrie, dar niciuna nu a făcut-o. În zilele ploioase, exersam în subsolul bisericii, în cele senine, afară. Sora James ne supraveghea când putea; alteori, ne păzea o călugăriță mai bătrână, care avea vederea scurtă și încerca să ne controleze spunând:

— Băieți, băieți...

Vecinii de alături aveau pisici. Pisicile erau obișnuite să alerge prin curtea bisericii și le-a luat ceva să înțeleagă că nu mai erau vânătoare, ci vâdate – tărcate mari și leneșe stând la soare, cu cozile înfășurate frumos în jurul lor, mișcându-și capetele dintr-o parte într-alta, când săgețile noastre treceau prin dreptul lor. Nu am nimerit niciodată vreuna, dar am fost pe aproape. În cele din urmă, pisicile s-au prins și au șters-o. Când s-a întâmplat acest lucru, am început să ne vânam unii pe alții.

Ne prefăceam că ne uităm după săgeți trase prea departe, ne duceam în spatele țintelor lângă un șir de copaci unde bătrâna călugăriță nu ne vedea. Acolo începea distracția. La început, ideea era să ne furișăm și să tragem în așa fel încât săgeata să izbească pomul cel mai apropiat de pradă. O vreme, ne-am mulțumit să socotim acest lucru o reușită. Dar regula s-a dovedit a fi prea constrângătoare pentru unii și, apoi, ceilalți nu au avut altceva de făcut decât să o încalce și ei, așa cum prieteni de-ai mei

Narator

21

aveau să încalce mai târziu regulile luptelor cu baloane cu apă, pietre și pistoale cu aer comprimat.

Jocul a devenit interesant. Toți am nimerit pe aproape, lovituri care au fost repovestite până când au ajuns legende. Când Donny A Fost Nimerit În Portofel. Când Patrick A Fost Descălțat Cu O Săgeată. Unora dintre băieții le-a venit mintea la cap și s-au retras, dar noi, restul, am continuat. O făceam într-un mod cu siguranță inocent, fără să recunoaștem vreodată, în sinea noastră, care era adevăratul scop: să dobori pe cineva. Printre copaci, mintea mi se golea cu totul. Nu mă gândeam că aș fi putut să fiu rănit sau să rănesc pe altcineva, nici măcar când îmi pregăteam săgeata și o puneam în arc, având ca țintă pe cineva care se mișca în umbra din fața mea. Exact asta făceam într-o după-amiază, îmi întindeam arcul, gata să trag imediat cum ținta mea avea să se arate din nou, când am auzit un foșnet în spatele meu. M-am întors.

Sora James se pregătea să spună ceva. Avea gura deschisă. S-a uitat la săgeata pe care o țineam îndreptată spre ea, apoi s-a uitat la mine. În prezența ei, goliciunea minții mele a dispărut. Știam exact ce făcusem. Am rămas așa o vreme. În cele din urmă, mi-am îndreptat săgeata în jos. Am scos-o din arc și am început să inventez o scuză, dar, la auzul vocii mele, a închis ochii și a fluturat din mâini ca și cum ar fi alungat niște țânțari.

— Exercițiul s-a terminat, mi-a spus.

Apoi s-a întors și m-a lăsat acolo.

Sufeream de accese în care mă simțeam nevrednic, cumva profund vinovat. Nu a durat mult până când această senzație a luat viață, alături de siguranța că toată lumea, în afară de mama, mă citea perfect și nu-i plăcea ceea ce vedea. Nu aveam motive să mă simt așa. Credeam că lăsașem acest sentiment în urmă în Florida, împreună cu

teama mea de confruntare și cu timiditatea față de fete, dar iată-l, îmi ieșea din nou în cale.

Sora James nu avea nimic de-a face cu asta. Ura să vorbească despre păcat și pur și simplu o plictiseau întrebările noastre obsesive despre Iad, Purgatoriu și Limb. Treaba cu săgeata nu însemnase probabil nimic pentru ea. Pentru ea, era doar încă un băiat care făcuse o prostie copilărească. Dar am început să am sentimentul că știa totul despre mine și că își petrecea o bună parte din viață gândindu-se la cât de rău eram.

Am început s-o evit. Am început să lipsesc la trasul cu arcul și chiar la unele dintre orele de catehizare. Deocamdată, mama nu avea cum să afle. Nu aveam telefon și nu se ducea la biserică. I se părea ceva bun pentru mine, dar fără rost pentru ea, mai ales acum, că era divorțată și se încurcase din nou cu Roy, bărbatul de care fugise când plecase din Florida.

Când puteam, umblam cu băieții de la școală. Dar toți erau din familia mormone. Când nu aveau lecții de religie, ceea ce se întâmpla foarte des, părinților lor le plăcea să-i țină pe aproape. În cele mai multe după-amiezi, hoinăream în transa indusă, de obicei, de singurătate. Mergeam în centru și mă uitam la vitrine. Îmi imaginam că eram adoptat de diferiți oameni pe care îi vedeam pe stradă. Uneori, când vedeam un bărbat în costum la o distanță care-i făcea trăsăturile neclare, mă pregăteam să-l recunosc pe tatăl meu și să fie recunoscut de el. Apoi, treceam unul pe lângă altul și, după câteva minute, îmi alegeam pe altcineva. Vorbeam cu toți cei care îmi răspundeau. Când simțeam nevoia, băteam la ușa celei mai apropiate case și rugam să fiu lăsat la baie. Nimeni nu mă refuza vreodată. Stăteam în curțile oamenilor și mă jucam cu câinii lor. Câinii ajunseseră să mă cunoască – spre sfârșitul anului, mă așteptau.

Narator

23

Viața acestui băiat

Îi scriam, de asemenea, scrisori lungi prietenei mele prin corespondență din Phoenix, Arizona. O chema Alice. Clasa mea făcea schimb de scrisori cu clasa ei de la începutul școlii. Trebuia să scriem o dată pe lună, dar eu scriam cel puțin o dată pe săptămână, zece, douăsprezece, cincisprezece pagini într-o scrisoare. Îi spuseseam că eram proprietarul unui cal palomino pe nume Smiley, care mă însoțea la întâlnirile cu lei de munte, șerpi cu clopoței și haite de coioți la ferma tatălui meu, Lazy B. Când nu eram ocupat la fermă, creșteam ciobănești germani și jucam în mai multe echipe sportive. Deși Alice îmi răspundea concis și fără regularitate, credeam că era fascinată de mine și îmi imaginam că, într-o zi, aveam să apar la ușa ei pentru a mă bucura de adorația ei.

Așa îmi petreceam orele de după școală. Uneori, nu prea des, mă simțeam singur. Atunci mă duceam acasă la Roy.

Roy venise după noi în Salt Lake City la câteva săptămâni după ce sosiserăm. Își închiriasse o cameră undeva în oraș, dar își petrecea majoritatea timpului la noi în apartament, după ce dăduse clar de înțeles că nu avea să fie ranchiunos dacă mama se purta cum trebuie.

Roy nu muncea. Avea o mică moștenire și o completa cu o alocație pentru handicap de la Departamentul pentru Veterani, pe care susținea că ar fi pierdut-o dacă își lua de muncă. Când nu vâna, nu pescuia și nu se ocupa de mama, stătea la masa din bucătărie cu o țigară în gură și trăgea cu ochiul la *Shooter's Bible** prin fumul care îi învăluia fața. Părea mereu bucuros să mă vadă. Dacă aveam noroc, lua două puști în Jeep și ne duceam în

* Ghid pentru armele de foc publicat în SUA.

deșert și trăgeam în cutii de conservă și căutam minereu. Luase microbul uraniului de la mama.

Rory vorbea rar în aceste excursii. Cel mai adesea, mă privea și zâmbea, apoi se uita în altă parte. Părea mereu cufundat în gânduri, se uita la drum prin ochelarii de soare cu oglindă, în timp ce vântul îi ciufulea pletele perfecte. Roy era chipeș în felul convențional care le place băieților. Avea un tatuaj. Făcuse războiul și păstra, în această privință, o tăcere plină de implicații eroice. Avea mișcări grațioase. Putea să repare Jeepul dacă trebuia, dar prefera să străbată jumătate de Utah la un mecanic de care auzise la cârciumă de la un gură-spartă. Era expert în vânătoare și nimerea mereu. Ne-a învățat și pe mine și pe mama să tragem cu arma, iar pe mama a învățat-o așa de bine, că a devenit o trăgătoare mai bună decât el – o țintașă perfectă.

Mama nu-mi povestea ce se întâmpla între ea și Roy, despre amenințările și brutalitatea ocazională cu care o punea la punct. Cu mine era la fel ca întotdeauna, plină de idei și gata să izbucnească oricând în râs. Doar din când în când mai era câte o seară în care nu făcea decât să stea și să plângă și atunci o alinam, dar nu știam niciodată care erau motivele. Când aceste seri treceau, mi le alungam din minte. Dacă au fost și alte semne, nu le-am văzut. Caracterul straniu al lui Roy și caracterul straniu al vieții noastre cu el deveniseră, cu anii, obișnuite pentru mine.

Socoteam că Roy era ce trebuie să fie un bărbat. Cândva, probabil că și mama gândise la fel. Credeam că trebuie să-l plac și mă prefăceam față de mine însumi că-l plăceam, chiar până la a-i căuta compania. S-a luat de mine o singură dată. Descoperisem că uleiul de gătit al mamei lucea ca fosforul sub lumina neagră, așa cum ar fi trebuit să lucească uraniul, și, într-o zi, l-am vărsat pe

niște pietre pe care le aduseserăm acasă. Pe Roy l-a luat valul destul de tare când le-a văzut. A trebuit să-i spun de ce râdeam așa de tare și nu i-a picat bine. Mi-a aruncat o privire aspră, rea. A rămas pe loc o vreme, ținându-mă cu acea privire și, în cele din urmă, a spus „Nu e amuzant“ și n-a mai vorbit cu mine toată seara.

Când ne întorceam din deșert, Roy parca lângă compania de asigurări unde mama, după ce aflase că firma Kennecott chiar era în grevă, își găsisse de lucru ca secretară. O aștepta în față până când ieșea de la muncă. Apoi, o urmărea până acasă, mergea alene pe drum, din loc în loc trăgea pe o alee ca s-o lase să o ia înainte, apoi revenea ca să n-o piardă din ochi. Dacă mama ar fi aruncat vreodată o privire în urmă, ar fi descoperit imediat Jeepul. Dar n-o făcea. Mergea înainte cu pasul ei vioi milităresc, cu umerii drepți, capul sus, și nu se uita niciodată înapoi. Roy se purta de parcă ar fi fost un joc. Știam că nu era un joc, dar nu știam ce era, așa că îmi țineam promisiunile pe care mă convinsese să le fac și nu-i spuneam mamei nimic.

Într-o după-amiază din preajma Crăciunului, am ratat-o. Nu era printre cei care plecaseră când se închisese clădirea. Roy a așteptat o vreme, scrutând ferestrele întunecate, privindu-i pe paznici cum încuiau ușile. Apoi, a intrat în panică. A băgat Jeepul în viteză și a pornit-o repede pe stradă. S-a oprit din nou în dreptul clădirii. A oprit motorul și a început să vorbească singur în șoaptă. „Da, a spus, bine, bine“, și a pornit din nou motorul.

A mai ocolit o dată clădirea și apoi a gonit pe străzile învecinate, ba izbind frânele, ba turând motorul, cu obrajii umezi de lacrimi, cu buzele mișcându-se ca în rugăciune. Toate astea se mai întâmplaseră, în Sarasota, și știam că cel mai bine era să nu spun nimic. M-am ținut, pur și

simplu, de mânerul pentru pasager și am încercat să am o expresie firească.

În cele din urmă, s-a oprit. Am stat așa câteva minute. Când a părut să se simtă mai bine, l-am întrebat dacă puteam merge acasă. A dat din cap fără să se uite la mine, apoi a scos o batistă din buzunarul cămășii, și-a suflat nasul și a pus batista la loc.

Mama pregătea cina și asculta colinde când am ajuns. Ferestrele erau aburite toate. Roy m-a privit cum m-am dus lângă aragaz și m-am sprijinit de ea. A continuat să se uite la mine până când m-am uitat la el. Apoi a făcut cu ochiul. Știam că voia să-i fac și eu cu ochiul și știam și că, dacă o făceam, aveam să fiu, într-un fel, de partea lui.

Mama m-a luat de după umeri cu un braț în timp ce amesteca sosul. Pe bufetul de lângă ea, era un pahar cu bere.

— Și, cum a fost la tras cu arcul? a întrebat.

— Bine, am spus. Bine.

Roy a spus:

— După aceea am fost și am tras în niște sticle. După aceea ne-am uitat după gagici.

— După gagici, a repetat mama rece.

Ura expresia.

Roy s-a sprijinit de frigider.

— Ai avut o zi plină?

— Plină rău. Agitată.

— Niciun minuțel liber, nu?

— Ne-au ținut în priză, a spus ea.

A luat o înghițitură de bere și s-a lins pe buze.

— Trebuie să fi fost plăcut când ai scăpat.

— A fost. Foarte plăcut.

— Grozav, a spus Roy. Ai făcut o plimbărică frumoasă până acasă?

Narator

27

A dat din cap.

Roy mi-a zâmbit și am cedat. I-am zâmbit și eu.

— Nu-mi dau seama pe cine crezi că păcălești, i-a spus Roy. Până și propriul tău copil știe ce faci.

S-a întors cu spatele și s-a dus înapoi în sufragerie. Mama a închis ochii, apoi i-a deschis la loc și a continuat să amestece.

A fost una dintre acele cine la care nu vorbeam. După aceea, mama și-a scos mașina de scris. Mițise în legătură cu viteza ei de dactilografiere ca să primească de lucru și acum șeful ei aștepta de la ea mai mult decât putea să facă. Asta însemna că trebuia să termine noaptea rapoartele pe care nu reușea să le încheie la birou. În timp ce bătea la mașină, Roy se uita amenințător la ea pe deasupra puștilor pe care le curăța și eu îi scriam o scrisoare lui Alice. Am pus scrisoarea în plic și i-am dat-o mamei să o ducă la poștă. Apoi, m-am dus la culcare.

Noaptea târziu, m-am trezit și am auzit murmurul cicălit, inconfundabil al lui Roy, cu toate cuvintele estompate într-un sunet continuu prin peretele care ne despărțea. Părea să o țină așa la nesfârșit. Apoi am auzit-o pe mama spunând:

— *La cumpărături!* Am fost la cumpărături! N-am voie să merg la cumpărături?

Roy și-a reluat murmurul. Stăteam și-mi strângeam în brațe ursul de pluș pentru care eram prea mare și la care promisesem să renunț când aveam să primesc oficial noul nume. Lumina lunii îmi umplea camera, o anexă neîncălzită din spatele apartamentului. În nopțile luminoase și reci ca aceasta, îmi vedeam aburul respirației și mă prefăceam că fumez, cum am făcut și acum până când am adormit.

Am fost botezat de Paște împreună cu alți câțiva din clasa mea de catehizare. Ca să ne pregătim pentru Împărtășanie, trebuia să ne spovedim și sora James ne-a programat fiecăruia un moment din acea săptămână când trebuia să venim la casa parohială și să fim escortați de ea la confesional. Avea să aștepte afară până când terminam și apoi să ne îndrume penitența.

M-am gândit ce să mărturisesc, dar nu reușeam să împart în părțile lui componente sentimentul că greșesc. Încercarea de a scoate un păcat anume din el era ca și cum aș fi pescuit într-o mlaștină, când simți o smucitură care la început pare promițătoare și apoi rezistentă și, în cele din urmă, deznădăjduită, în momentul în care îți dai seama că ai prins fundul, că ai toată planeta la celălalt capăt al undiței. Nu-mi venea nimic în minte. Nu-mi dădeam seama cum aveam să trec peste asta, dar, în cele din urmă, m-am târât la biserică și am ajuns la termenul stabilit. Dacă aș fi lipsit, asta ar fi atras atenția asupra celorlalte absențe și ar fi putut provoca o vizită a surorii James la mama. Nu puteam să risc ca cele două să facă schimb de impresii.

Sora James m-a întâmpinat în drum spre casa parohială. M-a întrebat dacă eram pregătit și i-am spus că bănuiam că da.

— N-o să doară, a spus. În tot cazul, nu mai tare decât o săgeată.

Am mers până la biserică și apoi de-a lungul naosului până la confesional. Sora James mi-a deschis ușa.

— Du-te, a spus. Vezi ce faci.

Am îngenuncheat cu fața spre paravan, cum ni se spusese, și am zis:

— Binecuvântează, părinte, căci am păcătuit.

Am auzit pe cineva respirând zgomotos de partea cealaltă. După o vreme, a spus:

— Ei?

Mi-am împreunat mâinile și am închis ochii și am așteptat să mi se înfățișeze ceva.

— Pari să ai greutateți.

Avea vocea gravă și hârâită.

— Da, domnule.

— Spune-mi părinte. Sunt preot, nu domn. Acum, cred că înțelegi că tot ce spui aici rămâne aici.

— Da, părinte.

— Presupun că te-ai gândit mult la asta. Așa e?

I-am spus că da.

— Te-ai tulburat cam tare, asta-i tot. Ce-ar fi să încercăm un pic mai târziu. Ce zici?

— Da, vă rog, părinte.

— Așa facem atunci. Așteaptă un pic afară.

M-am ridicat în picioare și am ieșit din confesional. Sora James a venit spre mine de unde stătuse sprijinită de perete.

— E, n-a fost așa de rău, nu? a întrebat.

— Trebuie să aștept, i-am spus.

S-a uitat la mine. Se vedea că era curioasă, dar nu a pus întrebări.

Preotul a ieșit la puțin timp după aceea. Era bătrân și foarte înalt și șchiopăta. S-a oprit lângă mine și, când mi-am ridicat privirea spre el, i-am văzut părul alb din nas. Mirosea puternic a tutun.

— Ne-a fost un pic mai greu la început, a spus.

— Da, părinte?

— E doar un pic emoționat, asta-i tot, a spus preotul. Trebuie să se relaxeze. Un pahar cu lapte e cel mai potrivit lucru pentru asta.

Ea a dat din cap.

— Ce-ar fi să încercăm un pic mai târziu. În douăzeci de minute, să zicem?

— Vom fi aici, părinte.

Sora James și cu mine ne-am dus în bucătăria casei parohiale. M-am așezat la o masă de oțel și ea mi-a turnat un pahar cu lapte.

— Vrei biscuiți? a întrebat.

— Nu, mulțumesc, soră.

— Sigur că vrei.

A pus un pachet de biscuiți Oreo pe o farfurie și mi i-a adus. Apoi s-a așezat. Cu brațele încrucișate și mâinile ascunse în mâneci, m-a privit cum mâncam și beam. În cele din urmă, a spus:

— Și, ce s-a întâmplat? Ți-ai înghițit limba?

— Da, soră.

— N-are de ce să-ți fie frică.

— Știu.

— Poate că vezi lucrurile greșit, a spus.

M-am holbat la mâinile mele pe masă.

— Am uitat să-ți dau șervețel, a spus. Hai, linge-le. Nu fi rușinos.

A așteptat până când mi-am ridicat privirea și atunci am văzut că era mai tânără decât m-aș fi așteptat. Nu că m-aș fi gândit prea mult la vârsta ei. În afară de călugărițele foarte bătrâne cu baston sau păr pe față, toate păreau în afara timpului, fără trecut sau viitor. Dar acum – obligat să o privesc pe sora James peste spațiul îngust al acestei mese lucioase –, am văzut-o altfel. Am văzut o femeie neliniștită, cam de vârsta mamei mele, care voia să mă ajute fără să știe de ce fel de ajutor aveam nevoie. Bunăvoința ei a avut un efect puternic asupra mea. Ochii îmi ardeau și gâtul mi se umflase. I-aș fi cedat dacă aș fi știut cum.

— Probabil că nu-i așa de grav cum crezi, a spus sora James. Orice-ar fi, într-o zi o să privești în urmă și o să vezi că a fost firesc. Dar trebuie să-l scoți la lumină. Te simți așa de rău pentru că-l ții ascuns.

A adăugat:

— Înțelege, nu-ți cer să-mi spui mie. Nu e treaba mea. Îți spun doar că toți trecem prin aceste lucruri.

Sora James s-a aplecat peste masă.

— Când eram de vârsta ta, a spus, poate chiar un pic mai mare, îi umblam tatălui meu prin portofel când făcea baie seara. Nu luam bancnote, doar bănuți și mărunțiș, poate zece cenți. Nimic de care să-și dea seama. Tatăl meu mi-ar fi dat acei bani dacă i-aș fi cerut. Dar preferam să-i fur. Mă simțeam groaznic că furam de la el, dar tot o făceam.

A plecat privirea spre masă.

— Îi și vorbeam pe alții pe la spate. Ori de câte ori eram cu un prieten, spuneam lucruri îngrozitoare despre ceilalți prieteni ai mei și după aceea le spuneam altora aceleași lucruri despre cel cu care tocmai fusesem. Și știam ce făceam. Mă uram pentru asta, chiar mă uram, dar asta nu mă oprea. Uneori, îmi doream ca mama și frații mei să moară într-un accident de mașină ca să cresc doar cu tatăl meu și ca toți să mă compătimentsc.

Sora James a dat din cap.

— Aveam tot felul de gânduri rele la care nu voiam să renunț. Înțelegi ce spun?

Am dat din cap și i-am înfățișat o figură care trebuia să sugereze începutul înțelegerii.

— Bun! a spus.

Și-a lovit palmele de masă.

— Ești gata să mai încerci o dată?

I-am spus că da.

Sora James m-a condus înapoi la confesional. Am îngenunchat și am început din nou:

— Binecuvântează-mă, părinte, căci...

— E-n regulă, a spus el. Am mai făcut asta. Vorbește deschis.

— Da, părinte.

Am închis din nou ochii și mi-am împreunat mâinile.
— Haide, a spus, cu o oarecare asprime.
— Da, părinte.
M-am aplecat spre paravan și am șoptit:
— Părinte, fur.
A tăcut o clipă. Apoi a spus:
— Ce anume furi?
— Fur bani, părinte. Din geanta mamei mele, când face duș.
— De când faci asta?
Nu am răspuns.
— Ei? a spus. De o săptămână? De un an? De doi ani?
Am ales varianta din mijloc.
— De un an.
— De un an, a repetat. Nu-i bine. Trebuie să încetezi.
Ai de gând să încetezi?
— Da, părinte.
— Sincer.
— Sincer, părinte.
— Bun. Bine. Altceva?
— Vorbesc pe la spate.
— Vorbești pe la spate?
— Spun lucruri despre prietenii mei când nu sunt de față.
— Nici asta nu-i bine, a spus.
— Nu, părinte.
— Nu-i bine deloc. Prietenii tăi te vor părăsi dacă faci asta mai departe și, îți spun eu, o viață fără prieteni nu e viață.
— Da, părinte.
— Sincer, ai de gând să încetezi?
— Da, părinte.
— Bun. Așa să faci. Ți-o spun cât se poate de serios.
Altceva?

— Am gânduri rele, părinte.

— Da. Bun, a spus, hai să le lăsăm pe data viitoare. Ai destul de lucru.

Preotul mi-a dat canonul și m-a dezlegat. Când am ieșit din confesional, am auzit cum s-a deschis și s-a închis și ușa lui. Sora James m-a întâmpinat din nou și am așteptat împreună până când părintele a venit la noi. Respira din greu și s-a sprijinit de o coloană. Și-a pus cealaltă mână pe umărul meu.

— A fost bine, a spus. Foarte bine.

M-a strâns de umăr.

— Bun băiat ai aici, soră James.

Ea a zâmbit.

— Așa e, părinte. Așa e.

Imediat după Paște, Roy mi-a dat pușca Winchester calibrul 22 cu care învățasem să trag. Era o piesă ușoară, cu pompă, minunat echilibrată, cu un pat din lemn de nuc negru de la atâtea ungeri. Roy o avea de când era copil și era ca nouă. Mai bună decât dacă ar fi fost nouă. Încărcătorul era mătăsos de la cât fusese folosit, iar lemnul de o calitate cum nu se mai găsea.

Darul nu mă luase prin surprindere. Roy era zgârcit și pricepea greu o aluzie, dar îl pusesem sub asediu. Îmi doream din inimă acea pușcă. O armă era prima condiție a independenței, prima condiție pentru a fi un vestic ade-vărat și pentru orice fel de muncă acceptabilă – punerea de capcane, păzitul animalelor, ostășia, poliția și tâlhăria. Aveam nevoie de acea pușcă, pentru ea însăși și pentru felul în care mă completa când o țineam în mână.

Mama a spus că n-am voie să o primesc. În niciun caz. Roy și-a luat pușca înapoi, dar mi-a promis că avea s-o dea el pe brazdă. Nu-și închipuia că cineva putea să-i refuze ceva și socotea orice refuz a fi pervers și nesincer. De obicei mut, în asemenea ocazii devenea un plângăcios neobosit. O urmărea pe mama dintr-o cameră într-alta și se plângea pe o singură notă constantă, acordată exact la înălțimea potrivită ca să-i toace nervii și s-o aducă

într-o stare în care ar fi fost de acord cu orice doar să se oprească.

După câteva astfel de zile, mama a cedat. Aveam voie să primesc pușca dacă și numai dacă promiteam să n-o scot niciodată și nici măcar să n-o ating decât când ea și Roy erau cu mine. Bine, am spus. Sigur. Firește. Dar nici așa n-a fost mulțumită. Pur și simplu, nu-i plăcea ideea să am o pușcă. Roy a spus că el la vârsta mea avea mai multe puști, dar asta nu a liniștit-o. Nu credea că puteam fi de încredere în privința puștii. Roy a spus că sosise vremea să aflăm.

Timp de vreo săptămână, mi-am ținut promisiunea. Dar acum, că vremea se încălzise, Roy era, de obicei, plecat și, în cele din urmă, în ceasurile moarte de după școală când stăteam singur în apartament, am hotărât că nu era nimic rău să scot pușca și să o curăț. Doar ca s-o curăț, nimic mai mult. Eram sigur că avea să fie suficient să o dezarmez, să o ung, să dau cu ulei de in pe pat, să lustruiesc țeava octogonală și apoi s-o țin în lumină ca să verific că e perfect ajustată. Dar n-a fost de ajuns. După ce am curățat pușca, am început să mărșăluiesc în apartament cu ea și apoi să iau poziții vitejești în fața oglinzii. Roy păstrase una dintre uniforme de la armată și uneori o îmbrăcam împreună cu articole de vânătoare cu aspect marțial: căciulă îmblănită de cercetaș, haină de camuflaj, cizme care îmi ajungeau aproape de genunchi.

Haina de camuflaj mă făcea să mă simt ca un lunetist și, după puțin timp, am început să mă și comport ca unul. Mi-am făcut un cuib pe canapeaua de lângă fereastra din față. Am tras storurile ca să fac întuneric în apartament și mi-am luat poziția. Dădeam storurile la o parte cu țeava puștii și îi urmăream pe oameni cum treceau pe jos sau cu mașina pe stradă. La început, făceam sunete ca și cum aș fi tras – piouu! piouu! Apoi, am început să apăs trăgaciul și să-i dau drumul cu zgomot.

Roy își ținea muniția într-o cutie de metal pe care o ascunsese în dulap. Ca și în cazul tuturor celorlalte lucruri ascunse în apartament, știam exact unde era. Pe fundul cutiei era un strat de gloanțe calibrul 22 împrăștiate sub cartușele de calibru mai mare, aruncate acolo la grămadă, așa cum aruncă bărbații mărunțișul pe măsuța de noapte seara. Am luat câteva și le-am pus într-un ascunziș al meu. Cu acestea am început să încarc pușca. Cu percutorul armat și un glonț în încărcător, cu degetul sprijinit ușor de trăgaci, îi luam în vizor pe toți cei care treceau – femei cu cărucioare, copii, gunoieri care râdeau și se strigau între ei, pe oricine – și, când treceau pe sub geamul meu, uneori trebuia să-mi mușc buzele ca să nu râd extaziat de puterea pe care o aveam asupra lor și de convingerea lor inocentă că erau în siguranță.

Dar, cu timpul, inocența de care râdeam a început să mă irite. Era o iritare ciudată. Am văzut-o după ani și ani la oameni cu care am făcut armata și am simțit-o eu însumi când civilii vietnamezi vorbeau cu noi în timp ce-i păzeam. Puterea nu poate fi savurată decât atunci când e recunoscută și temută. Neînfricarea celor care nu au putere îi înfurie pe cei care o au.

Într-o după-amiază, am apăsat pe trăgaci. Ochisem doi bătrâni, un bărbat și o femeie, care mergeau atât de încet, încât, până au dat colțul la baza dealului, mica mea rezervă de autocontrol se epuizase. Trebuia să trag. M-am uitat de o parte și de alta a străzii. Era goală. Totul era nemișcat în afară de două veverițe care se fugăreau de colo-colo pe cablurile telefonice. Am urmărit-o pe una din ele cu privirea. În cele din urmă, s-a oprit pentru o clipă și am tras. Veverița a căzut drept pe șosea. M-am retras în întuneric și am așteptat să se întâmple ceva, convins că cineva trebuia să fi auzit împușcătura sau să fi văzut veverița căzând. Dar sunetul care fusese atât de puternic pentru mine